

ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ

Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΕΠΙΘΕΣΗΣ ΣΤΟ ΣΚΑΚΙ

Vladimir Vuković

Περιεχόμενα

Σύμβολα.....	6
Σημείωση της ελληνικής έκδοσης	6
Πρόλογος από τον Τζον Ναν	7
Εισαγωγή	9
1 Επίθεση στο βασιλιά πριν κάνει ροκέ	19
2 Επίθεση στο βασιλιά που έχασε το δικαίωμα του ροκέ	37
3 Το ροκέ και η επίθεση στο ροκέ.....	65
4 Εικόνες ματ.....	85
5 Εστιακά σημεία	101
6 Η κλασική θυσία του αξιωματικού.....	153
7 Οριζόντιες, κάθετες, και διαγώνιες στην επίθεση κατά του ροκέ.....	179
8 Κομμάτια και πιόνια στην επίθεση κατά του ροκέ.....	231
9 Επίθεση στο φιανκέτο και στο μεγάλο ροκέ	291
10 Η άμυνα στην επίθεση κατά του ροκέ.....	311
11 Οι φάσεις της επίθεσης κατά του ροκέ.....	369
12 Η επίθεση κατά του βασιλιά ως μέρος της παρτίδας.....	421
Ευρετήριο παικτών	443
Ευρετήριο ανοιγμάτων	447
Ευρετήριο θεμάτων	449

1 Επίθεση στο βασιλιά πριν κάνει ροκέ

Στα παλιά χρόνια, μία από τις μεγαλύτερες απολαύσεις των σκακιστών ήταν η επίθεση για να κάνουν ματ το βασιλιά πριν προλάβει να κάνει ροκέ. Στις ημέρες μας, θύματα τέτοιων επιθέσεων είναι συνήθως οι αντίπαλοι των γκρανμαίτρ στις επιδείξεις σιμουλτανέ, όταν δεν προλαβαίνουν έγκαιρα να κάνουν ροκέ.

Η αρχική θέση του βασιλιά, πριν από το ροκέ, έχει δύο σημαντικές αδυναμίες. Η μία είναι ότι βρίσκεται εκτεθειμένος αν ανοίξει η κάθετη *e*· η άλλη ότι το τετράγωνο *f7* των μαύρων (και αντίστοιχα, το *f2* των λευκών) είναι τρωτό επειδή υποστηρίζεται μόνο από το βασιλιά. Επομένως, είναι φυσιολογικό ότι η μεγάλη πλειοψηφία των επιθέσεων στο βασιλιά πριν κάνει ροκέ αξιοποιεί μία από αυτές τις αδυναμίες.

Η επίθεση μέσα από την κάθετη *e*

Η πρώτη και βασικότερη προϋπόθεση για επίθεση μέσα από την κάθετη *e* είναι ότι ο αντίπαλος βασιλιάς πρέπει να βρίσκεται στην κάθετη αυτή και ότι, για κάποιο λόγο, είναι αδύνατο ή δύσκολο να ξεφύγει από εκεί. Αν όλα τα γειτονικά του τετράγωνα είναι κατειλημμένα από συμμαχικά κομμάτια του βασιλιά ή αν βρίσκονται κάτω από τον έλεγχο των αντίπαλων κομματιών, ο βασιλιάς είναι απολύτως αδύνατο να δραπετεύσει. Αν όμως ο βασιλιάς που δέχεται την επίθεση απλώς εμποδίζεται να κάνει ροκέ, αλλά διαθέτει ελεύθερα γειτονικά τετράγωνα, τότε απλώς περιορίζεται η κινητικότητα του σε ένα βαθμό· με άλλα λόγια, ο βασιλιάς μπορεί να ξεφύγει με μοναδικό κόστος την απώλεια του δικαιώματος να κάνει ροκέ. Το ροκέ μπορεί επίσης να εμποδίζεται έμμεσα: για παράδειγμα, αν ο βασιλιάς πρέπει να προστατεύει ένα από τα κομμάτια που τον προστατεύουν (π.χ. στην περίπτωση του μαύρου βασιλιά, ένα κομμάτι στο *e7*).

Η δεύτερη προϋπόθεση για μια επίθεση αυτού του τύπου εξαρτάται από τις θέσεις του επιτιθέμενου. Καταρχήν θα πρέπει να είναι ανοιχτή η κάθετη *e* ή ο επιτιθέμενος θα πρέπει τουλάχιστον να έχει την ευχέρεια να την ανοίξει· επιπλέον, ο επιτιθέμενος θα πρέπει είτε να έχει ήδη στην κάθετη ένα βαρύ κομμάτι (πύργο ή βασίλισσα) για να την ελέγχει, είτε να μπορεί γρήγορα να τοποθετήσει στην ανοιχτή κάθετη ένα τέτοιο κομμάτι. Συνήθως χρειάζεται επίσης να έχει τη δυνατότητα να αυξήσει την πίεσή του στην κάθετη *e* —για παράδειγμα, διπλώνοντας πύργους ή επι-

τιθέμενος σε κάποιο από τα αντίπαλα κομμάτια που βρίσκονται στην κάθετη e και προστατεύουν τον αντίπαλο βασιλιά.

Από αυτές τις απαραίτητες προϋποθέσεις συμπεραίνουμε ότι σε μια επίθεση μέσα από την κάθετη e, όπου συνήθως υπάρχει και μια αμυντική διάταξη κομματιών του αντίπαλου, η επίθεση κατευθύνεται ενάντια στην κεντρική μονάδα της αμυντικής διάταξης — με άλλα λόγια, ενάντια στο κομμάτι που προστατεύει το βασιλιά. Αν αυτό το κομμάτι βρίσκεται στο τετράγωνο ακριβώς μπροστά από το βασιλιά (το e7 ή το e2), ο επιτιθέμενος μπορεί να καταφέρει να κάνει ματ αιχμαλωτίζοντας αυτό το κομμάτι με τη βασίλισσα (ή τον πύργο του) — με άλλα λόγια, μετατρέποντας το τετράγωνο αυτό σε εστιακό σημείο.

Μια επίθεση στην κάθετη e συμβαίνει συνήθως στα αρχικά στάδια της παρτίδας. Η επόμενη μινιατούρα αποτελεί ένα καλό παράδειγμα για την ταχύτητα με την οποία μπορεί να ξεδιπλωθεί μια τέτοια επίθεση ύστερα από ένα λάθος στο άνοιγμα:

Μείσεν – Χ. Μύλερ

Παρτίδα δι' αλληλογραφίας, 1928/29

Αγγλική Παρτίδα

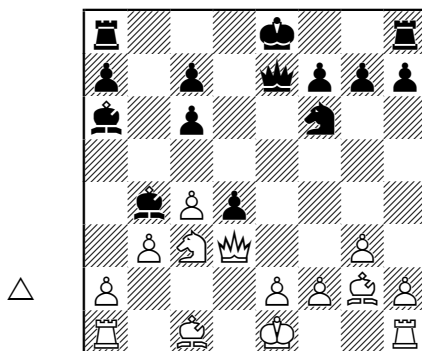
1.c4 e5 2.♖c3 ♗f6 3.♗f3 ♗c6 4.d4 exd4 5.♗xd4 ♕b4 6.♗xc6 bxc6 7.g3? ♜e7

Μια καλή κίνηση, που ανταπαντά στο σχέδιο των λευκών (♗g2 και 0-0) με αντεπίθεση μέσα από την κάθετη e. Αν τα λευκά συνέχιζαν εδώ με 8.e3, τα μαύρα αναμφίβολα δεν θα μπορούσαν να ξεδιπλώσουν μια τέτοια επίθεση, αλλά βέβαια και η θέση των λευκών θα παρέμενε αδυνατισμένη.

8.♗g2 ♕a6 9.♜d3 d5 10.b3 d4! (Δ)

(δείτε το διάγραμμα στην αρχή της επόμενης σελίδας)

Μια ενδιαφέρουσα κίνηση: τα μαύρα εγκαταλείπουν προς στιγμή την επίθεση μέσα από την κάθετη e και μεταφέρουν την πίεση στην αδυνατισμένη διαγώνια a5-e1. Αν τα λευκά πάρουν τώρα το πιόνι στο c6 και μετά πάρουν τον πύργο στο a8, τα μαύρα κερδίζουν κομμάτι με ...♗xc3+ και ...♗xa1.

11. ♕xd4 ♖d8

Διώχνει τη βασίλισσα από την άμυνα του ίππου.

12. ♖xc6+ ♔f8 13. ♖d5 ♖xd5! 0-1

Τα λευκά εγκατέλειψαν, επειδή στο 14.cxd5 ακολουθεί 14... ♕xe2#. Καθώς ολοκληρώνεται η τελική νίκη, η κύρια δράση επιστρέφει στην κάθετη e.

Σε μια επίθεση μέσα από την κάθετη e, η κυριότερη δυσκολία μπορεί να αποδειχτεί το ίδιο το άνοιγμα της κάθετης, ιδιαίτερα αν έχουν επιτευχθεί όλες οι άλλες προϋποθέσεις όπως στην επόμενη παρτίδα:

Τσιγκόριν – Μπερν

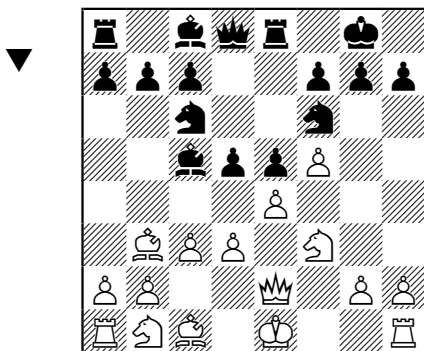
Οστάνδη, 1906

Γκαμπί του Βασιλιά, μη αποδεκτό

1.e4 e5 2.f4 ♖c5 3. ♖f3 d6 4. ♖c4 ♖f6 5.c3 0-0 6.d3 ♖c6 7. ♕e2 ♖e8 8.f5 d5 9. ♖b3 (Δ)

(δείτε το διάγραμμα στην αρχή της επόμενης σελίδας)

Η θέση αυτή περιέχει ήδη και τα τρία στοιχεία στα οποία αναφερθήκαμε (βασιλιάς στο e1, βασίλισσα στο e2, και ο μαύρος πύργος βρίσκεται ήδη στο e8) και το θέμα είναι απλώς να ανοίξει η κάθετη e. Αυτόν το σκοπό έρχεται να υπηρετήσει μια θυσία: του μαύρου αξιωματικού στο f5.

9...♙xf5!

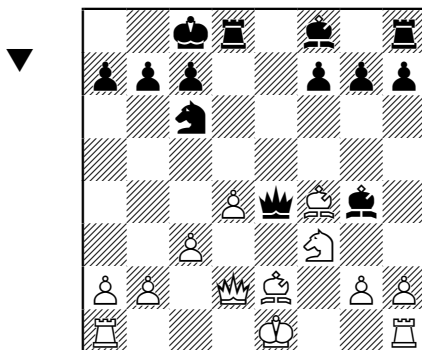
Μετά από 10.exf5 e4, το σημαντικό είναι ότι τα λευκά δεν μπορούν να αποφύγουν το άνοιγμα της κάθετης e αφού, αν αποσύρουν τον ίππο τους, ακολουθεί 11...exd3. Αν τα μαύρα διάλεξαν όμως την πιο αδύνατη συνέχεια 9...dxe4? 10.dxe4 ♙xf5 11.exf5 e4, δεν θα είχαν πια τη δυνατότητα να παίξουν ...exd3 και τα λευκά θα μπορούσαν να αποσύρουν τον ίππο τους και να αποφύγουν το άνοιγμα της κάθετης.

Η συνέχεια της παρτίδας μετά από το 10...e4 δεν παρουσιάζει ενδιαφέρον· τα λευκά θα μπορούσαν να δοκιμάσουν το 11.♙d1 exf3 12.♚xf3, οπότε το 12...♙e5 ακολουθούμενο από 13...♙g4 ή 13...d4 οδηγεί σε μεγάλο πλεονέκτημα για τα μαύρα.

Στην ίδια την παρτίδα, ο λευκός δεν αποδέχτηκε τη θυσία και συνέχισε με 10.♙g5, αλλά έχασε σύντομα: 10...dxe4 11.dxe4 ♙xe4 12.♚c4 ♙d5 13.♚b5 ♙f2+ 0-1

Αν η κάθετη e είναι ήδη ανοιχτή και ο τελευταίος υπερασπιστής είναι ένα κομμάτι στο e2 (ή, για τα μαύρα, στο e7), η επιχείρηση παίρνει τη μορφή μιας συστηματικής απόπειρας υπονόμησης της άμυνας στο κρίσιμο τετράγωνο· έτσι, το τετράγωνο e2 γίνεται ένα *εστιακό σημείο*. Στο επόμενο διάγραμμα έχουμε ένα παράδειγμα μιας επιχείρησης αυτού του είδους: (4)

(δείτε το διάγραμμα στην αρχή της επόμενης σελίδας)

Η θέση είναι από την παρτίδα Χάνσεν-Λούντιν, Όσλο 1928.

1...♞xd4! 2.♠xd4 ♠xd4 3.cxd4

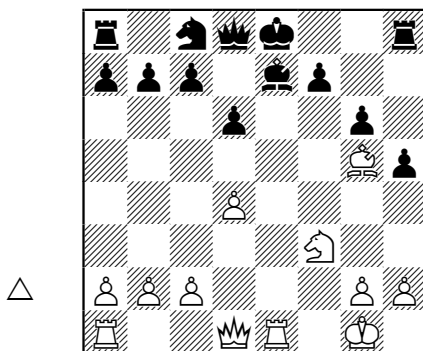
Υπήρχαν και τα 3.0-0-0 ♠xe2+ και 3.♞d1 ♞xe2+ κ.λπ.

3...♠b4

Για να αποφύγουν το ματ, τα λευκά αναγκάστηκαν εδώ να παίξουν **4.♞f2**, να αποδεχτούν την απώλεια της βασίλισσάς τους, και τελικά να εγκαταλείψουν μετά από **4...♠xd2 5.♠xg4+ f5 6.♠xd2 fxg4 7.♞he1 ♞xd4+ 8.♠e3 ♞xb2+ 9.♞f1 ♞e8 0-1**.

Η επόμενη θέση (διάγραμμα στην επόμενη σελίδα) μας δίνει ένα πειστικό παράδειγμα της μεθοδολογίας του παιχνιδιού ενάντια σε ένα κομμάτι που προστατεύει το βασιλιά.

Τα λευκά, που έχουν την κίνηση, πρέπει να ανακαλύψουν το σωστό τρόπο για να αυξήσουν την πίεσή τους επάνω στον αξιωματικό στο e7. Δεν τους προσφέρει αρκετά η συνέχεια **1.♞e2 ♞f8 2.♠xe7+ ♠xe7 3.♠g5 ♠f5** και τα μαύρα αμύνθηκαν με επιτυχία. Εξίσου άχρηστο είναι το **1.♞e2**, ενώ στο **1.♞xe7+ ♠xe7 2.♠f6** (ή **2.♞e2 f6** και μετά **...♞f8**) τα μαύρα μπορούν να διατηρήσουν την ισορροπία παίζοντας **2...♞d7** (**3.♞e2 c6** κ.λπ.). Η μοναδική σωστή κίνηση των λευκών είναι: (4)

1. ♖f6!

Με αυτόν τον τρόπο, τα λευκά αφενός εμποδίζουν τα μαύρα να κάνουν ροκέ και αφετέρου τα εμποδίζουν να ανταπαντήσουν με ...f6. Η απάντηση στο 1...0-0 είναι 2. ♖xe7 ♗xe7 3. ♕e2! ♖e8 4. ♕d2 ♔h7 5. ♗g5+ ♕g8 6. ♗e6! fxe6 7. ♕h6 ♗f5 8. ♕xg6+ και τα λευκά κερδίζουν.

1...♖f8 2.♖xe7+!

Μια τέτοια θυσία πύργου είναι συχνά απαραίτητη για την ολοκλήρωση μιας επίθεσης μέσα από την κάθετη e. Στην ουσία, το θέμα είναι η εκκένωση του τετραγώνου e1 για να χρησιμοποιηθεί από το δεύτερο πύργο ενώ ο πρώτος με τη θυσία του εξαφανίζει έναν από τους υπερασπιστές του e7¹.

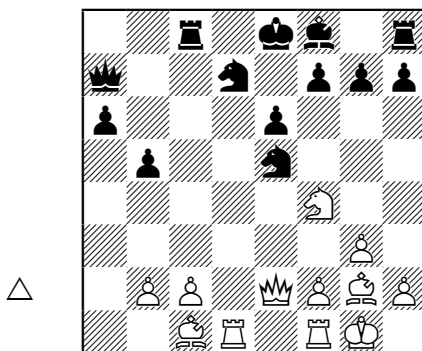
2...♗xe7 3.♕e2 ♕d7

Αν 3...♔d7, τότε 4. ♖e1 ♖e8 5. ♕b5+ ♔c8 6. ♕c4 d5 7. ♕e2 ♔d7 8. ♗e5+ και τα λευκά κερδίζουν.

4.♖e1 ♕e6 5.♕b5+ c6 6.♕xb7 και τα λευκά κερδίζουν.

Το παιχνίδι των λευκών στην επόμενη παρτίδα (Ραβίνσκι-Πιανόβ, Μόσχα 1943) αποτελεί ένα εξαιρετικό παράδειγμα μιας καλοεκτελεσμένης επίθεσης μέσα από την κάθετη e.

¹ Ακόμα πιο πειστική είναι η συνέχεια 2. ♕d3! Τα μαύρα μπορούν να εμποδίσουν το θανατηφόρο 3. ♖xe7+ ♗e7 4. ♖e1 με 2...♔d7, αλλά μετά από 3. ♕b5+ η θέση τους καταρρέει αμέσως. Στην κύρια βαριάντα του Βούκοβιτς, (μετά από το 4. ♖e1) το 4...0-0 5. ♗xe7 ♖de8 επιτρέπει στα μαύρα να συνεχίσουν να αγωνίζονται.

1.♖xd7! ♜xd7 2.♜xe6 fxe6 3.♚xe6+ ♜e7

Αν 3...♜d8, τότε 4.♜g5+ ♜c7 5.♚xc6+ ♜b8 6.♜f4+ ♜c7 7.♜xc7+ ♚xc7 8.♚a8#.

4.♞e1 ♚c5 5.b4! ♜f8?

Καλύτερο είναι το 5...♚xb4 6.♜g5 ♚xe1+ 7.♚xe1 ♜f6 και τα μαύρα έχουν εξαιρετικές δυνατότητες ισοπαλίας. Μετά από την κίνηση της παρτίδας, τα μαύρα χάνουν σε όλες τις περιπτώσεις.

6.♚g4!

Αποφεύγει τις αλλαγές, ενώ παράλληλα διατηρεί στο στόχαστρο και το τετράγωνο c8.

6...♚c3 7.♞xe7+!

Μια νέα —και αποφασιστική— θυσία.

7...♜xe7 8.♜g5+ ♜d6 9. ♚d1+ ♜c7 10.♜f4+ ♜b6 11.♚d6+ ♜a7 12.♚e7+ ♜c7 13.♜xc7

Φυσικά, πιο απλό είναι το 13.♜e3+ ♜b8 14.♚d8+ ♜c8 15.♚b6#.

13...♚a1+ 14.♜f1 ♜g6 15.♚c5+ ♜b7 16.♜a5 ♜f8

Ή 16...♜c8 17.♚b6+ ♜a8 18.♚xa6+ ♜b8 19.♜c7+ και ♚xa1.

17.♚b6+ 1-0

Αν 17...♜a8, τότε 18.♚c6+ ♜b8 19.♜c7+ και ματ σε λίγες κινήσεις.

Η επόμενη θεαματική παρτίδα του Στάινιτς είναι ένα παράδειγμα παρτίδας όπου τα λευκά ακολουθούν με συνέπεια το στόχο τους, αυξάνουν

την πίεση στην κάθετη e και, τελικά, πετυχαίνουν εκεί την αποφασιστική διάσπαση.

Στάινιτς – φον Μπαρντελέμπεν

Χέσσινγκς, 1895

Ιταλική Παρτίδα

1.e4 e5 2.♟f3 ♞c6 3.♞c4 ♞c5 4.c3 ♟f6 5.d4 exd4 6.cxd4 ♞b4+ 7.♟c3 d5

Σήμερα παίζεται το 7...♟xe4, που είναι καλύτερο.

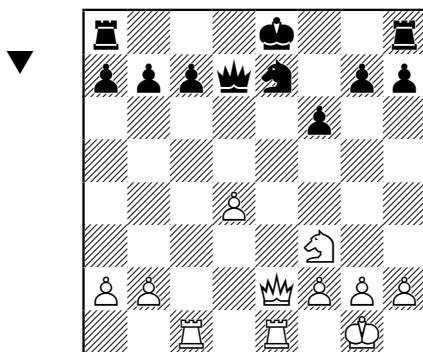
8.exd5 ♟xd5 9.0-0 ♞e6 10.♞g5 ♞e7? 11.♞xd5

Τα λευκά αρχίζουν τώρα τις αλλαγές, με σκοπό να διατηρήσουν την πίεση στην κάθετη e και να εμποδίσουν τα μαύρα να κάνουν ροκέ.

11...♞xd5 12.♟xd5 ♞xd5 13.♞xe7 ♟xe7 14.♞e1 f6

Τα μαύρα αντιλαμβάνονται τώρα ότι δεν μπορούν να κάνουν ροκέ, επειδή στο 14...♞d7 τα λευκά θα παίζουν 15.♞e2 και θα αυξήσουν την πίεση που ασκούν στο e7. Με την κίνηση 14...f6, τα μαύρα ξεκινούν την προσπάθεια να κάνουν «τεχνητό ροκέ» με τις κινήσεις...♟f7, ...♞he8, και ...♞g8. Επιπλέον, με την κίνηση 14...f6 περιορίζουν την εμβέλεια του ίππου των λευκών. Όλα αυτά, πάντως, δεν παύουν να είναι μπαλώματα σε μια κατάσταση που ήδη δεν είναι καλή για τα μαύρα εξαιτίας της αδύνατης 10ης κίνησής τους.

15.♞e2 ♞d7 16.♞ac1 (Δ)

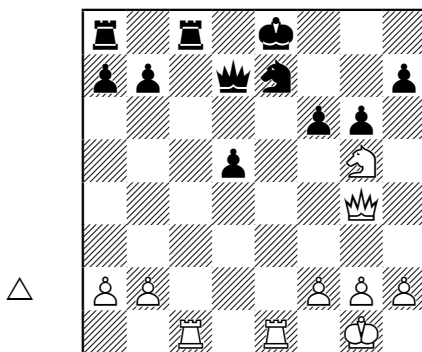
16...c6?

Καλύτερο θα ήταν το 16...♔d8· η κίνηση που παίχτηκε δεν εμποδίζει το d4-d5, το οποίο τα λευκά θα παίξουν αμέσως με σκοπό να εκκενώσουν το τετράγωνο d4 για τον ίππο τους.²

17.d5! cxd5 18.♟d4 ♕f7 19.♟e6 ♖hc8 20.♜g4 g6 21.♟g5+!

Η αφετηρία ενός σπουδαίου συνδυασμού· ενός από τους καλύτερους στο σκάκι του 19ου αιώνα. Ο μαύρος βασιλιάς πρέπει τώρα να επιστρέψει στην επικίνδυνη κάθετη e.

21...♔e8 (Δ)

22.♖xe7+! ♕f8

Η επίθεση με θυσίες που εξαπέλυσαν τα λευκά στο e7 στεφανώνει την επίθεση μέσα από την κάθετη e. Εξαιτίας της αδυναμίας τους στην κάθετη αυτή, τα μαύρα αναγκάστηκαν να αποδεχτούν την εξασθένησή της θέσης τους σε άλλα σημεία —κάτι πολύ συνηθισμένο όταν παρουσιαστεί κάποια σημαντική αστοχία. Αν τα μαύρα παίξουν 22...♔xe7, τότε το 23.♖e1+ ♔d6 24.♜b4+ ♔c7 (ή 24...♖c5 25.♖e6+) 25.♟e6+ ♔b8 26.♜f4+ κερδίζει· έτσι, με την ελπίδα ότι μπορούν να εκμεταλλευτούν το γεγονός ότι απειλούν ματ στο c1, τα μαύρα αποφασίζουν να μην αποδεχτούν τη θυσία.

23.♖f7+ ♕g8

Στο 23...♜xf7 ακολουθεί, βέβαια, το ♖xc8+.

² Σύμφωνα με μια πρόσφατη ανάλυση, τα μαύρα μπορούν να ισοφαρίσουν με 16...♕f7, αλλά και τα λευκά μπορούν να αποκτήσουν νωρίτερα πλεονέκτημα παίζοντας 16.♖ad1!.

24.♟g7+!

Τα μαύρα δεν μπορούν να ξεφορτωθούν τον προπέτη πύργο, επειδή στο 24...♞xg7 ακολουθεί 25.♞xd7+ και στο 24...♞xg7 ακολουθεί 25.♞xc8+.

24...♞h8 25.♞xh7+ 1-0

Σε αυτό το σημείο, ο αντίπαλος του Στάινιτς σηκώθηκε και εγκατέλειψε την αίθουσα αγώνων, όπου δεν εμφανίστηκε ξανά. Με αυτή την προσβλητική συμπεριφορά του θέλησε να στερήσει από τον Στάινιτς μια «δόση αθανασίας», αλλά οι επόμενες κινήσεις που θα έπαιζαν τα λευκά, έχουν απαθανατιστεί έτσι κι αλλιώς σε όλα τα βιβλία:

25...♞g8 26.♞g7+ ♞h8 27.♞h4+ ♞xg7 28.♞h7+ ♞f8 29.♞h8+ ♞e7 30.♞g7+ ♞e8 31.♞g8+ ♞e7 32.♞f7+ ♞d8 33.♞f8+ ♞e8 34.♞f7+ ♞d7 35.♞d6#

Η επίθεση στο τετράγωνο f7

Το πιο αδύνατο τετράγωνο των μαύρων στη σκακιέρα πριν από το ροκέ είναι το f7 (για τα λευκά, το f2). Ακόμα και στο στάδιο του ανοίγματος, είναι συχνές οι απειλές για μια επίθεση με θυσίες στο f7 (ή το f2). Συνήθως συνδέονται με επίθεση κατά του βασιλιά ή και με στόχο το ματ, οπότε το τετράγωνο αυτό αναδεικνύεται στο εστιακό σημείο μιας επίθεσης για ματ.

Στη συνέχεια, αφού γίνει ροκέ στην πλευρά του βασιλιά, ο πύργος προστατεύει αυτό το τρωτό τετράγωνο, και η αδυναμία του εξαφανίζεται σε μεγάλο βαθμό· μετά από ροκέ στην πλευρά της βασίλισσας, η αδυναμία αυτού του τετραγώνου δεν συνδέεται πια με επίθεση για ματ.

Τα πιο άμεσα δείγματα επιθέσεων κατά του f7 βρίσκονται στο ξεκίνημα ορισμένων ανοιχτών ανοιγμάτων, ειδικότερα στη Ρωσική Παρτίδα και στην Άμυνα του Φιλιντόρ. Θα εξετάσουμε ένα παράδειγμα αυτού του είδους:

1.e4 e5 2.♞f3 d6 3.♞c4 ♞e7?

Ας επιτρέψουμε στα μαύρα να παίξουν αυτή την κακή κίνηση, για να φτάσουμε όσο γίνεται πιο γρήγορα σε μια τυπική κρίση γύρω από το τετράγωνο f7.

4.♞g5 d5 5.exd5 ♞xd5 6.♞f3

Καλό είναι και το 6.d4.

6...♞xg5

Μετά από 6...♙e6 7.♗xe6 fxe6 8.♖h5+ τα μαύρα χάνουν ένα πιόνι και το δικαίωμα του ροκέ.

7.♗xd5

και τα μαύρα θα χάσουν τουλάχιστον ένα πιόνι. Αν 7...f5, τότε 8.♗xb7 e4 9.♖b3 ♖xg2 10.♞f1 και τα λευκά κερδίζουν.

Φυσικά, επιθέσεις κατά του βασιλιά που δεν έχει κάνει ροκέ μπορούν να γίνουν και από αλλού, όχι μόνο μέσα από την κάθετη e ή το τετράγωνο f7· αυτές είναι απλώς οι δύο πιο συνηθισμένες και πιο τυπικές μέθοδοι. Το επόμενο παράδειγμα δείχνει πώς μια απειλή κατά μήκος της κάθετης e μπορεί να συνδυαστεί έμμεσα με άλλου τύπου επιθέσεις — διαφορετικές από αυτές που εξαπολύονται πριν από το ροκέ.

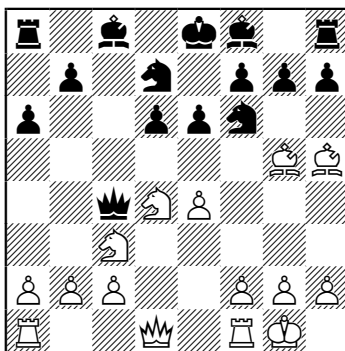
Κέρες – Κότοβ

Βουδαπέστη, Ct 1950

Σικελική Άμυνα, Βαριάντα Νάιντορφ

1.e4 c5 2.♗f3 d6 3.d4 cxd4 4.♗xd4 ♗f6 5.♗c3 a6 6.♗e2 ♖c7 7.♗g5 ♗bd7 8.0-0 e6 9.♗h5 ♖c4? (Δ)

△

Εδώ τα λευκά δοκίμασαν το επόμενο τέχνασμα της Σικελικής Άμυνας, όπου ο Κέρες ήταν αυθεντία:

10.♗xe6! ♖xe6 11.♗d5

Για να αντιμετωπίσουν την απειλή ♗c7+, τα μαύρα συνέχισαν εδώ με 11...♞d8? και μετά από 12.♗g4 ♖e5 13.f4 ♖xe4 14.♗xd7 ♗xd7 15.♗xf6 βρέθηκαν σε απελπιστική θέση.

Μια άλλη δυνατότητα ήταν να επιτρέψουν το άνοιγμα της κάθετης e και να ακολουθήσουν το 11...♟xd5 12.exd5 ♖f5 13.♞e1+ ♟e5 14.f4, που ίσως είναι λιγότερο δυσάρεστο για τα μαύρα· π.χ. με 14...g6 15.fxe5 (το 15.g4 είναι πιο αδύνατο λόγω του 15...♖xg5 16.fxg5 ♜g7 κ.λπ.) 15...dxe5 16.♗e2 f6, κ.λπ.³

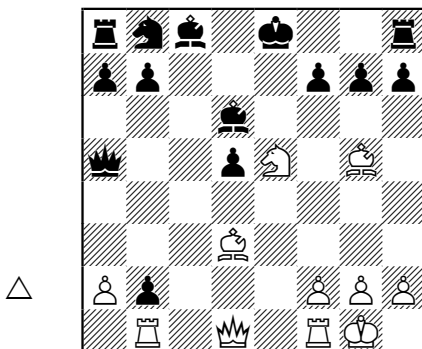
Μερικά παραδείγματα ακόμα που εικονογραφούν τα διάφορα στοιχεία της επίθεσης κατά του τετραγώνου f7:

Κέρες – Βίντερ

Βαρσοβία, OL 1935

Σικελική Άμυνα, Βαριάντα με 2...♟f6

1.e4 c5 2.♟f3 ♟f6 3.e5 ♟d5 4.♟c3 e6 5.♟xd5 exd5 6.d4 d6 7.♞g5 ♖a5+ 8.c3 cxd4 9.♟d3 dxc3 10.0-0 cxb2 11.♞b1 dxe5 12.♟xe5 ♟d6

Στη θέση αυτή, τα λευκά ουσιαστικά «σκότωσαν» τα μαύρα και «τελείωσαν» την παρτίδα με θυσία του ίππου τους στο f7:

13.♟xf7! ♜xf7 14.♗h5+

Μια επίθεση με θυσία στο f7 πρέπει, κατά κανόνα να ακολουθείται από δραστήριες ενέργειες που δεν θα δώσουν στα μαύρα το χρόνο για να συνέλθουν (για παράδειγμα, με τεχνητό ροκέ τους όπως ...♞f8 και

³ Στην πραγματικότητα, μάλιστα, μετά από 16.♗e2 η απάντηση 16...♖xg5 απλώς αφήνει τα μαύρα με ένα κομμάτι επιπλέον. Ο ίδιος ο Κέρες αναφέρει ότι η συνέχεια 13.♗e1+ (αντί για 13.♞e1+) 13...♟e5 14.f4 h6 15.fxe5 ♖xg5 16.exd6+ οδηγεί σε νικηφόρα επίθεση για τα λευκά.

...♔g8). Αυτό το πάρσιμο προσφέρει διπλό πλεονέκτημα: ο βασιλιάς, που πρέπει να πάει στο f7, χάνει το δικαίωμα του ροκέ και είναι ακόμα περισσότερο εκτεθειμένος· ταυτόχρονα εξασθενεί στη διαγώνιο h5-e8. Χαρακτηριστικά όπως αυτά εδώ πρέπει να αξιοποιούνται γρήγορα και με ενεργητικότητα, επειδή η φύση τους είναι πάντοτε προσωρινή.

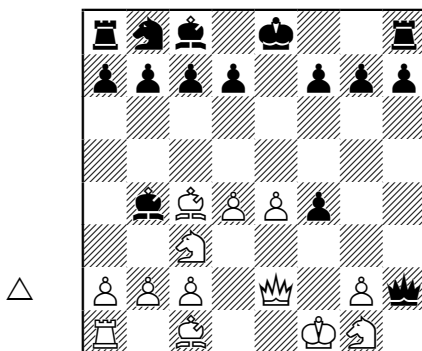
14...g6

Αν 14...♔f8, τότε 15.♖fe1 ♘d7 16.♙f3+ ♔g8 17.♙e7 ♙xe7 18.♖xe7 κ.λπ. Αν, πάλι, 14...♙e6, τότε το καλύτερο είναι 15.♙f5+! ♔xf5 16.♙d2+

15.♙xg6+ hxg6 16.♙xh8 ♙f5 17.♖fe1 ♙e4 18.♖xe4! dxe4 19.♙f6+ 1-0

Μια και στο 19...♔g8 (ή 19...♔e8 20.♙e6+ ♔f8 21.♙h6#) ακολουθεί 20.♙xg6+ ♔f8 21.♙xd6+ με λίγα ακόμα σαχ και ματ.

Η θέση στο διάγραμμα που ακολουθεί είναι από την παρτίδα Φαράιν – ΧΨ. Τα λευκά εξαπέλυσαν εδώ τον επόμενο συνδυασμό:

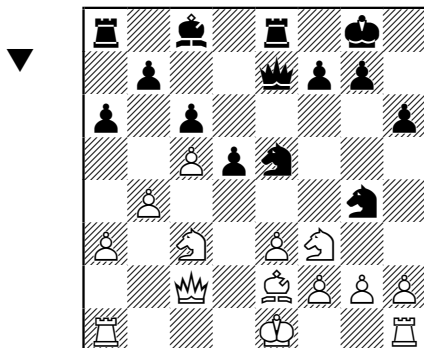

1.♙xf7+ ♔xf7 2.♙d5!

Η διπλή επίθεση, κατά του μαύρου αξιωματικού στο b4 και του πιονιού στο f4, επιταχύνει την επίθεση κατά του εκτεθειμένου βασιλιά λόγω της γρήγορης ανάπτυξης του αξιωματικού της βασίλισσας· η θέση του μαυροπόρου αξιωματικού των μαύρων και της βασίλισσάς τους προσφέρει στα λευκά την ευκαιρία να κερδίσουν μερικά σημαντικά τέμπο.

2...♙e7 3.♙xf4 ♙h4 4.♙f3 ♙h1+ 5.♔f2 ♙xa1+ 6.♙e5+ ♔e8 7.♙h5+ g6 8.♙xc7+ ♔f8 9.♙h6+ ♔g8 10.♙e8 ♙f8 11.♙f6#

Στην επόμενη θέση, που εμφανίστηκε στην παρτίδα Ασγκάιρσον – Ρώ, Μόναχο OL 1936, έχουμε ένα παράδειγμα επίθεσης των μαύρων στο αδύναμο τετράγωνο f2 των λευκών.

1...♗xf2! 2.♕xf2 ♗g4+ 3.♕e1

Αν 3.♕g3, τα μαύρα συνεχίζουν την επίθεση με 3...♖c7+ και ο λευκός βασιλιάς είναι υπερβολικά εκτεθειμένος.

3...♗xe3 4.♖d2 d4 5.♗d1 ♗xg2+ 6.♕f2 ♗h4 7.♖f1 ♗h3 8.♖g1 ♖ad8 9.♖g3 d3 10.♗xd3 ♗xf3 11.♖xf3 ♖h4+ 12.♖g3 ♖xd3 13.♖xd3 ♖f4+ 14.♖f3 ♖d2+ 15.♕g1 ♖e1+ 0-1

Τα μαύρα κάνουν ματ με την επόμενη κίνησή τους.

Στην επόμενη παρτίδα, μια παρόμοια επίθεση στο f2 με δύο ίππους που εφορμούν από το e5 και το g4 απέφερε στα μαύρα το Α' βραβείο ωριμότητας:

Ρέτι – Χ. Βολφ

Τέπλιτς-Σενάου (Τέπλιτσε), 1922

Γκαμπί της Βασίλισσας μη αποδεκτό, Ορθόδοξη Άμυνα

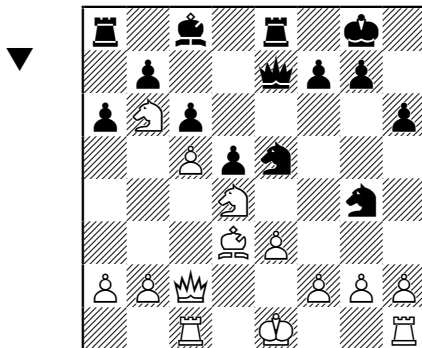
1.d4 d5 2.c4 e6 3.♗c3 ♗f6 4.♗g5 ♗e7 5.e3 0-0 6.♗f3 ♗bd7 7.♖c1 c6 8.♖c2 a6 9.c5?!

Εδώ δεν είναι σωστός αυτός ο τρόπος για να μπλοκαριστεί το κέντρο, επειδή τα μαύρα έχουν την προώθηση...e5 στο κέντρο. Σήμερα παίζονται τα 9.a3 και 9.cxd5.

9...e5! 10.dxe5 ♗g4 11.♗xe7 ♖xe7 12.♗a4 ♖e8

Το πιόνι στο e5 δεν πρόκειται να ξεφύγει από τις δαγκάνες των μαύρων.

13.♔d3 h6 14.♚d4 ♚dxe5 15.♚b6? (4)

Ένα λάθος που επιτρέπει στα μαύρα να χτυπήσουν στο f2. Τα λευκά έπρεπε να κάνουν ροκέ, παρόλο που ακόμα και τότε η θέση τους θα παρέμενε ελαφρώς κατώτερη.

15...♚xf2! 16.♔h7+

Εδώ, η κρίσιμη συνέχεια είναι 16.♔xf2 ♚g4+ 17.♔e1 (το 17.♔g3 θα επέτρεπε το 17...♚e5+ 18.♔h4 ♚g5+ κ.λπ.) 17...♚xe3+ 18.♚e2 ♔f5! 19.♔xf5 ♚f2+ 20.♔d2 ♔xe2+ 21.♔c3 ♚xc5+ και τα μαύρα κερδίζουν.

16...♔h8 17.0-0

Το 17.♔xf2 θα ήταν πιο αδύνατο, για παράδειγμα 17...♚g4+ 18.♔e1 ♚xe3+ 19.♚e2 ♚f2+ κ.λπ. Γι' αυτό, τα λευκά προσπαθούν να σωθούν κάνοντας το ροκέ τους, οπότε υπολογίζουν ότι τα μαύρα δεν θα χάσουν μόνο τον ίππο, αλλά και τον πύργο τους. Τα μαύρα, όμως, είχαν υπολογίσει περισσότερα:

17...♚fg4 18.♚xa8 ♚xe3 19.♚e2

Αν 19.♚b1 τότε 19...♚xf1 20.♔xf1 (ή 20.♔xf1 ♚xc5) 20...g6 και τα μαύρα αποκτούν προβάδισμα τόσο σε υλικό, όσο και σε θέση!

19...♚xf1 20.♔b1 ♚xh2 21.♚b6 ♚ef3+! 22.gxf3

Αν 22.♔h1 τότε η καλύτερη απάντηση είναι 22...♚g4!

22...♖g5+ 23.♙xh2 ♜xe2+ 24.♙xe2 ♜e5+ 25.♙g3 ♜xb2+ 26.♜c2
 ♜xb1 27.♜e2 ♙e6 28.f4 g6 29.♙a8 h5 30.♙c7 h4 31.♙h1 ♜d3 32.♜f2
 ♙f5 0-1

Για να ολοκληρώσουμε αυτό το κεφάλαιο, θα χρησιμοποιήσουμε την επόμενη παρτίδα του Ρουμπινστάιν, που θα μας βοηθήσει να δείξουμε μερικά ακόμα στοιχεία που συνδέονται με τη θυσία στο f7/f2:

Όυβε – Ρουμπινστάιν

Χάγη, 1921

Σικελική Άμυνα, Βαριάντα με 2...♙f6

1.e4 c5 2.♙f3 ♙f6 3.e5 ♙d5 4.d4

Καλύτερο είναι το 4.♙c3.

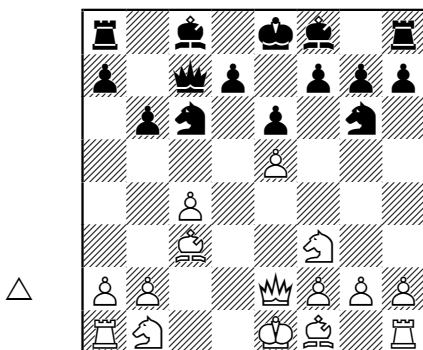
4...cxd4 5.♜xd4 e6 6.c4?

Μια αδύνατη κίνηση· το σωστό είναι 6.♙c4.

6...♙c6 7.♜d1 ♙de7! 8.♙d2 ♙g6 9.♜e2

Μετά από 9.♙c3 ♜c7 τα λευκά θα πρέπει και πάλι να παίξουν τη βασίλισσά τους στο e2 και να μπλοκάρουν τον αξιωματικό τους.

9...♜c7 10.♙c3 b6 (Δ)

Με την ήρεμη ανάπτυξη των κομματιών τους, τα μαύρα αξιοποιούν με τον καλύτερο τρόπο τις δυσκολίες που έχουν τα λευκά —που δεν μπορούν πια ούτε να κάνουν φιανκέτο τον αξιωματικό τους, για παράδειγμα, αν 11.g3? ♙b7 12.♙g2 ♙cxe5 κ.λπ.

11.h4 d6! 12.exd6 ♙xd6

Τα μαύρα έχουν πλέον και καλύτερη ανάπτυξη, και υπεροχή στο κέντρο. Αν τα λευκά δοκιμάσουν εδώ το 13.♖xg7 ♖g8 14.♖c3 ♗f4, απλώς θα μπλέξουν χειρότερα.

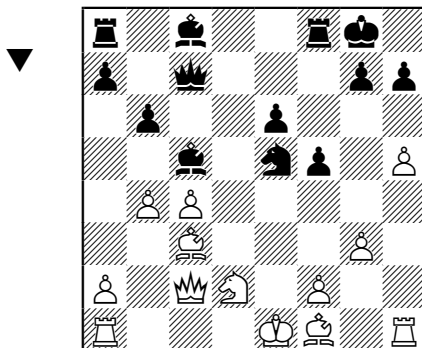
13.♗bd2 ♗f4 14.♞e3 ♖c5 15.♞e4 f5 16.♞c2

Η έκτη κίνηση της βασίλισσας —αναμφίβολα, όπως έγραψε στα σχόλιά του ο Χ. Κμοχ, δεν προοιωνίζεται τίποτα καλό.

16...0-0 17.g3 ♗g6 18.h5

Εξαιτίας των αδυναμιών των λευκών στο κέντρο, η καταδίωξη του ίππου απλώς επιφέρει την κεντροποίηση του.

18...♗ge5 19.♗xe5 ♗xe5 20.b4 (Δ)

Τα λευκά δεν μπορούν να κάνουν ροκέ στην πλευρά της βασίλισσας εξαιτίας της απειλής του αξιωματικού στο f2, γι' αυτό δοκιμάζουν να ανακατέψουν τα πράγματα με τακτικά χτυπήματα. Η χρήση βίας όμως από τον ασθενέστερο συνήθως προκαλεί ακόμα πιο ισχυρά χτυπήματα από τον αντίπαλό του. Φυσικά, ο Ρουμπινστάιν δεν αποσύρει τον αξιωματικό του, αλλά κόβει στο f2. Σε αντάλλαγμα για το κομμάτι του παίρνει δύο πιόνια και επίθεση· υπεραρκετό αντάλλαγμα σε αυτή τη θέση, αφού έχει και καλύτερη ανάπτυξη και τα επιπλέον πιόνια του στο κέντρο.

20...♖xf2+! 21.♖xf2 ♗g4+ 22.♖e2

Ο βασιλιάς δεν μπορεί να πάει στο e1 ή το g1 λόγω 22...♞xg3+, ενώ και στο 22.♖g2 ακολουθεί 22...♗e3+.

22...♞xg3 23.♖d4 ♖b7 24.♖h3 ♞d6 25.♞c3 e5

Η ΤΕΧΝΗ ΤΗΣ ΕΠΙΘΕΣΗΣ ΣΤΟ ΣΚΑΚΙ

Vladimir Vuković

Ένα από τα καλύτερα βιβλία σκακιού που έχουν γραφτεί στην ιστορία, σχολιασμένο από τον γκρανμέτρ John Nunn με την ευκαιρία της πρώτης έκδοσης του βιβλίου σε αγγλική αλγεβρική σημειογραφία. Στην αναθεωρημένη έκδοση αυτού του κλασικού βιβλίου, ο συγγραφέας παρουσιάζει από τις πιο απλές αρχές μέχρι τις πιο σύνθετες μορφές επίθεσης εναντίον του βασιλιά.

Μια διαχρονική και εξαιρετικά αναλυτική μελέτη όλων των μεθόδων επίθεσης εναντίον του βασιλιά. Με κεφάλαια για την επίθεση στο βασιλιά που δεν έχει κάνει ροκέ, για την επίθεση εναντίον του ροκέ, για τα εστιακά σημεία, την κλασική θυσία του αξιωματικού, και πολλά άλλα. Με τη βοήθεια παραδειγμάτων, ο Vuković σχολιάζει για το βιβλίο του μερικές από τις πιο σπουδαίες παρτίδες που έχουν παιχτεί στην ιστορία και συχνά αποκαλύπτει λάθη που καταρρίπτουν τις προηγούμενα αποδεκτές εκτιμήσεις. Αν θέλετε να μάθετε πώς να επιτίθεστε με επιτυχία, διαβάστε αυτό το βιβλίο!

Ένα από τα καλύτερα σκακιστικά βιβλία που γράφτηκαν ποτέ!

ΚΛΕΙΔΑΡΙΘΜΟΣ

Επισκεφθείτε μας στο Internet:
<http://www.klidarithmos.gr>

ISBN 960-209-926-7

9 789602 099261